

ชื่อพื้นเมือง : กรอสะนาสมูล,กอมขม, ขางขาว, ขางครึ่ง, มะค้ำ,กะล่ำเพาะต้น, หมาชล,ดำ

ไม้ต้น ไม้ผลัดใบ สูงได้ถึง 24 ม. กิ่งเล็กเรียวลำต้นคดงหรือมีปุ่ม เปลือก สีน้ำตาลอ่อนถึงน้ำตาลอมเทาเข้ม เรียบหรือแตกเป็นร่องตื้น บางและเปราะ เปลือกในสีเหลืองขุ่น ใบ ยาว 15-25 ซม. ใบประกอบขนนกปลายคี่ มีใบย่อย 2-4 คู่ ออกตรงข้าม ใบย่อยกว้าง 2.5-4 ซม. ยาว 7-13 ซม. พบน้อยกว่าได้ถึง 6 ซม. ยาวได้ถึง 20 ซม. รูปไข่แคบถึงขอบขนาน ปลายแหลมสั้นหรือเรียวแหลม โคนห่อหรือรูปลิ้น ขอบเรียบ มักเป็นคลื่น ใบอ่อนสีชมพูอมส้ม หูใบใหญ่คล้ายใบ ยาว 7-25 มม. ร่วงเร็วมีรอยแผลชัด ใบแก่สีเขียวเป็นมันด้านบน กลี้ยง เส้นกลางใบบน เส้นใบ 3-8 คู่ ทำมุมแหลมชันโค้งนูนด้านล่าง ก้านใบย่อยยาวได้ถึง 7 มม. กิ่งเล็กสีน้ำตาลเข้มเป็นมัน เรียบ ดอก ขนาด 1-1.7 ซม. สีขาวออกเขียวถึงเหลืองอ่อน ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ร่วมต้น ออกเป็นช่อกระจุกแตกแขนง ยาวได้ถึง 20 ซม. ที่ง่ามใบ ดอกเพศผู้การดอก ยาวได้ถึง 7 มม. กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปสามเหลี่ยมยาวประมาณ 1 มม. กลีบดอก 4 กลีบ ยาว 2-5 มม. ปลายโค้งไปด้านหลัง เส้นกลางกลีบชัด มีเกสรเพศผู้สมบูรณ์ 4-5 อัน ยาวกว่ากลีบดอก ติดรอบขอบจานฐานดอกจัก 4 พู มีขน ดอกเพศเมีย ก้านดอกยาวได้ถึง 10 มม. กลีบเลี้ยงเหมือนในดอกเพศผู้ กลีบดอกยาว 3-7 ซม. ขยายขึ้นได้ถึง 20 มม. ในผล เกสรเพศเมียเป็นหมัน 4-5 อัน ยาวได้ถึง 3 มม. เกสรเพศเมียแยก 4 อัน อยู่บนจานฐานดอกหนา ก้านเกสรเพศเมียเชื่อมกันที่ปลาย ยอดเกสรเพศเมียแหลม ผล ขนาด 1-1.3 ซม. สีขาวหรือสีน้ำตาลเงิน เป็นกลุ่ม 2-4 ผล บนฐานบวม ล้อมรอบด้วยกลีบดอกใหญ่ 4 กลีบ เนื้อบาง เมล็ดแข็ง พบในป่าดิบหรือป่ากึ่งผลัดใบ สูงได้ถึง 700 ม. มักขึ้นใกล้น้ำ

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอนด์ ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z).-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : <http://www.dnp.go.th/botany/detail.aspx?wordname=Picrasma0javanica0Blume>

